

צלול

להגנת הים, האדם והסביבה

עמותת צלול גאה להציג את האג'נדה הכחולה-ירוקה שחייבים לקדם בכנסת הבאה

עמותת צלול, שפועלת למעלה משני עשורים להגנה על הים, הנחלים, משק המים ובריאות הציבור בישראל, פונה אל מועמדים וחברי כנסת בבקשה לקדם את האג'נדה הכחולה-ירוקה במהלך הבחירות ולאחריהן. צוות המומחים של "צלול" ישמח לסייע בקידום האג'נדה שהיא בעלת חשיבות רבה לסביבה, לכלכלה ולבריאות של כולנו - בתקופת הבחירות ולאחריה.

**למען החיים, הים, החופים,
הנחלים, המים, התיירות
והבריאות-אלו הנושאים
שחייבים לקדם בכנסת הבאה:**

האג'נדה

הכחולה ירוקה

של "צלול"

בראשי פרקים

שמירת ים וחופים

לחוקק את חוק התלמ"ת ולשפר הצטיידות, להפסיק לחלק רשיונות לחיפוש גז ונפט, לקדם חוק אזורים ימיים ולתקן את חוק החופים.

קידום מהיר של אנרגיות מתחדשות והפסקת קידוחי גז ונפט

להפסיק לחלק רשיונות לחיפוש גז ונפט, להטיל מס פחמן, לדאוג לערבבויות וביטוחים ולעבור לאנרגיות מתחדשות.

הגנה על מפרץ אילת

למנוע את מימוש הסכם קצא"א, לעצור את תוכנית פיתוח החופים בחלק הדרומי, ולאפשר פרויקטים לחקלאות ימית המנותקים מהמפרץ.

קידום משק מים בר קיימא

לשמור על מקורות המים הטבעיים, לשפר את איכות הקולחים ולהביאה לרמה אחידה, ולנהל ביקושים (חסכון במים).

הפסקה של הזרמת ביוב לים וטיפול מיטבי בנגר עירוני

לאמץ טכניקות לחלחול נגר, לצמצם את כמות הנגר הזורמת לים ולשפר את איכותו, לנתק חיבורים צולבים בין מערכות הנגר והביוב.

מניעת זיהומי נחלים

להקים יחידה ארצית להגנת המים ונחלים, להטיל היטל הזרמה לנחלים, להעלות את איכות הקולחים, לקדם רפורמה בבתי הבד ולשחרר מעיינות אחוזים.

צמצום פלסטיק חד פעמי וטיפול מיטבי בפסולת

להרחיב את חוק השקיות, לחוקק חוק האוסר הכנסת פלסטיק חד פעמי לחופים, לשפר את נגישות הציבור לחוק הפיקדון ולעודד מיחזור.

← **ועכשיו בהרחבה**

שמירת ים וחופים

לחופים וליים תפקיד משמעותי: לאורכם פועלים נמלים, תחנות כוח, בסיסי צבא ומתקני התפלה המספקים 75% ממי השתייה. הם משמשים כאתר תיירות, ספורט ונופש, יש בהם משאבי אנרגייה ועושר ביולוגי בעל פוטנציאל להפקת מזון, תרופות, חומרי טיפוח ועוד. תרומתם לכלכלת המדינה - מיליארדים רבים בשנה. ניצול אגרסיבי ומשבר האקלים מסכנים עושר ופוטנציאל זה, עובדה שמחייבת ניהול מתואם ושקוף מצד המשתמשים ובעלי העניין השונים.

שינויי מדיניות שחייבים לקדם:

לחוקק את חוק התלמ"ת (מוכנות ותגובה עם מצבי שפך שמן בים) ולשפר הצטיידות, לתקן את חוק החופים, לקדם חוק איזורים ימיים, ליישם חלופות לשוברי גלים ולהגדיל את שטח השמורות הימיות.

ועכשיו בהרחבה:

- **לחוקק את חוק התלמ"ת** – למניעה וצמצום נזק משפך שמן (נפט ודלק) מספינות, נמלים, מכליות נפט או קידוח גז בים.
- **לשדרג ולהשלים את התוכנית למוכנות ולטיפול בזיהום שמן בים** – לבצע הערכת סיכונים מחודשת, לרכוש את הציוד החסר, להקים תחנות חירום בחיפה ואשקלון, לאשר תקציב ותקני כוח אדם חסרים (להערכת המשרד להגנת הסביבה יש צורך בתוספת 20 תקנים ו-100 מיליון שקל בחמש השנים הקרובות).
- **לקדם חוק אזורים ימיים** - שיסדיר את הרגולציה של ישראל במים הכלכליים, תוך תיקון הצעת החוק הממשלתית כך שתחייב שקיפות, תגדיל את סמכויות המשרד להגנת הסביבה ואת התיאום בין הרשויות העוסקות בים וחופים.
- **לתקן את חוק השמירה על הסביבה החופית (חוק החופים)** – לבחון את כל התוכניות הישנות עליהן לא חל החוק, ולתקן או לבטל את כל התוכניות שיש להן פוטנציאל לפגוע בסביבה החופית.
- **לקדם שמורות טבע ימיות** – לאשר תוכנית לפיה לפחות 30% משטח המים הטריטוריאליים והכלכליים יוכרזו כשמורות טבע ימיות מוגנות, האוסרות דיג, הפקת נפט וגז, חקלאות ימית וכרייה. בדומה לאמנות שמירת טבע בינ"ל.
- **לבחון וליישם חלופות לשוברי גלים וגיאוטיבים** – בשל החשש מפני פגיעתם בים ובחופים.

קידום מהיר
של אנרגיות
מתחדשות
והפסקת
קידוחי גז
ונפט

הגז ישמש את ישראל עד למעבר מלא לאנרגיות מתחדשות. על המדינה חלה החובה להבטיח את ניצולו תוך שמירה על הסביבה הימית, פיקוח מחמיר להפחתת פליטות ודאגה לביטחון ובריאות הציבור.

שינויי מדיניות שחייבים לקדם:

להפסיק לחלק רשיונות לחיפוש גז ונפט ל-5 שנים, להטיל מס פחמן, לדאוג לערבוביות וביטוחים ולעבור לאנרגיות מתחדשות.

ועכשיו בהרחבה:

- **להפסיק לחלק רישיונות לחיפוש גז ונפט** - לתקופה של חמש שנים, ובפרק זמן זה לבחון את הצורך בקידוחים נוספים, לתכנן פעולות למזעור הנזקים, ולעשות שימוש בתשתיות קיימות.
- **להמנע מהקמת תשתיות הנזלה וייצוא גז** - הגז המחצבי הוא מקור אנרגייה זמני. המאגרים שפותחו צריכים לשמש את הביטחון האנרגטי של אזרחי המדינה.
- **לעבור לאנרגיות מתחדשות** - כאלטרנטיבה לייצור חשמל מנפט וגז, שהם דלקים מחצביים מזהמים. לאמץ יעד של 50% אנרגיות מתחדשות עד 2030.
- **לפעול לקידום חסכון באנרגייה** - ניהול ביקושים של חשמל ודלקים.
- **להטיל מס פחמן על פליטות ודליפות של גז טבעי** - ולייעדו לעידוד התייעלות אנרגטית ואנרגיות מתחדשות.
- **לדאוג לערבוביות וביטוחים** - במטרה להבטיח פיצוי מלא של אזרחי ישראל במקרה של תאונה, תקלה או אסון זיהום מקידוחי גז ונפט.

הגנה על מפרץ אילת

חשיבותן הרבה של שוניות האלמוגים במפרץ אילת היא עמידותן הגבוהה יחסית לעליית טמפרטורת הים - עובדה שמחייבת לשמור עליהן מכל משמר. שוניות אלמוגים הן מגוון ביולוגי נדיר ומשאב כלכלי עצום הנמצא בסכנת קריסה בכל העולם.

שינויי מדיניות שחייבים לקדם:

למנוע את מימוש הסכם קצא"א, למנוע את הפגיעה בחופי אילת, לדבוק בעיקרון של אפס תוספת זיהום למפרץ ולאפשר חקלאות ימית המנותקת מהמפרץ.

ועכשיו בהרחבה:

- **למנוע את מימוש עסקת קצא"א** - Med-Red L.B., ולמנוע כל **הסכם** אחר לשינוע נפט ממדינות המפרץ דרך ישראל לים התיכון - דרישה שחייבת להופיע בקווי היסוד של הממשלה.
- **לקדם הסכם בינלאומי** בין במדינות השוכנות בגבול מפרץ אילת/עקבה לשמירת ערכי הטבע.
- **לעצור את הבנייה הפוגענית על החופים באילת** - לבחון מחדש ובשקיפות מלאה את כל התוכניות הישנות וההיתרים, ולקדם את מסמך המדיניות למרחב הימי ולחופי אילת. על נציגי המשרד להגנת הסביבה, רשות הטבע והגנים (רט"ג) ונציג ארגוני הסביבה האזרחיים להיות שותפים מלאים לתהליך זה.
- **לנתק את החקלאות הימית באילת ובערבה ממפרץ אילת** - אסור להחזיר את כלובי הדגים לים, יש לקדם חקלאות ימית במעגל סגור ולמנות נציג של ארגוני הסביבה בוועדת המכרזים הבודקת את הפרויקטים לחקלאות ימית.
- **לדבוק בעיקרון של אפס תוספת מזהמים ואפס תוספת סיכון למפרץ אילת** - כפי שקבעו ועדת המדענים ב-2016, ודרישות הוועדה למתן היתרי הזרמה לים.

קידום
משקל מים
בור קיימא

משק המים מתמודד עם מספר אתגרים מרכזיים: גידול אוכלוסיה של 1.8% בשנה, משבר אקלים שמגדיל את חוסר הוודאות ומקטין את המילוי החוזר של מים למי תהום, איומים ביטחוניים המחייבים הערכות, זיהום ממפעלים, רשויות, נחלים חוצי גבולות ועוד.

שינויי מדיניות שחייבים לקדם:

לשמור על מקורות המים הטבעיים ולמנוע את זיהומם, לשפר את איכות הקולחים ולהביאה לרמה אחידה ולנהל ביקושים (חסכון במים).

ועכשיו בהרחבה:

- **לא להסתמך רק על התפלה** - תופסת שטחי חוף, צרכנית אנרגייה גבוהה, חשופה לזיהום ים ומשמשת כיעד אסטרטגי לטילים ופגיעות סייבר.
- **לשמור על מקורות המים הטבעיים** - שיש להם יתרונות בריאותיים, סביבתיים, כלכליים ובטחוניים (קידוחי מים ימשיכו לעבוד גם אם מתקני ההתפלה ישותקו). לטפל בזיהומים קיימים, למנוע זיהומים חדשים ולשמור על כושר ההפקה. בשנים האחרונות נסגרו כ-200 קידוחי מים בשל זיהום, וכ-800 קידוחים עומדים בפני סגירה. זאת בנוסף לקושי למצוא אתרים לקידוחים חדשים.
- **לעודד קידוחים חדשים במקום שהתיישנו** - באמצעות סיוע לתאגידים ולמגזר הכפרי בתקציבים וכלים אסדרתיים.
- **לשפר את איכות כל הקולחים** - להעלותם לאיכות שלישונית ואף למעלה מכך, באמצעות סגירת מכוני טיהור קטנים ולא יעילים והקמה ושדרוג מט"שים גדולים, תוך הקצאת כסף ממשלתי. להקים ועדה בינמשרדית שתבחן את העלאת רמת הטיפול שתכלול גם טיפול בתרופות, הורמונים וחומרים שאינם נכללים כיום בתקנות.
- **להקים מאגרי קולחים** - מחסור במאגרים גורם להזרמת הקולחים בחורף לנחלים ולים ולסגירת חופי רחצה.
- **ניהול ביקושים באמצעות סבסוד צולב** - להעלות תעריפים על צריכה בזבזנית מעל ל-4.5 מ"ק לאדם לחודש, ולהפחית את תעריף השימוש הבסיסי ל-2.5 מ"ק בחודש.
- **שימוש במים אפורים** - לתקן חקיקה.
- תכנון גינות וגנים מותאמי אקלים.

הפסקה של
הזרמת ביו
ליס וטיפול
מיטובי בוגר
עירוני

הפיתוח המואץ מגדיל את כמויות הנגר שאינו מצליח לחלחל למי התהום. התוצאה היא שטפונות, הצפות, פגיעה ברכוש פרטי וציבורי וזיהום ים - במיוחד בעקבות גשם ראשון. תופעה שרק תלך ותגדל בעקבות משבר האקלים.

שינויי מדיניות שחייבים לקדם:

לאמץ טכניקות להחדרת נגר, לצמצם את כמות הנגר הזורמת לים ולשפר את איכותו

ועכשיו בהרחבה:

- **ניתוק חיבורים צולבים בין מערכות הנגר והביוב** - דרישה להשקעות ממשלתיות ועירוניות לניתוק חיבורים צולבים בין מערכות הנגב והביוב שגורמים להזרמת ביוב לים בימי החורף.
- **בתחום העירוני** – לצמצם את כמות הנגר באמצעות תכנון רגיש למים (אכיפת תנאי תמ"א 34 ב' 3), יצירת גינות ופארקים קולטי גשם, השארת שטחי חלחול בגינות פרטיות, עידוד בניית גגות וקירות ירוקים.
- **להתחייס את הנגר כאל משאב** – להקים מאגרי השחייה לנגר, להחזיר לנחלים את הפיתולים ולמנוע את זיהומם באמצעות שמירה על סביבה נקייה.
- **הסביבה הימית** - לקבוע אמצעים למניעת הגעת פסולת וביוב לים.

מניעת זיהום נחלים

הם משמשים בית למגוון ביולוגי עשיר, כאזורי חיץ וכאזורי קיט ונופש. למרות זאת רוב הנחלים הזורמים לים התיכון סובלים מהזרמת קולחים בחורף, תקלות חוזרות במערכות הביוב ומחסור במים. בשנים האחרונות מתרבות אזהרות גם לזיהום בנחלי הצפון.

שינויי מדיניות שחייבים לקדם:

להקים יחידה ארצית להגנת המים והנחלים, להטיל היטל על מזרמי ביוב וקולחים לנחלים, לאכוף את הרפורמה במדגה, לקדם רפורמה בבתי הבד ולשחרר מעינות אחוזים.

ועכשיו בהרחבה:

- להקים יחידה ארצית להגנת הנחלים והמים במשרד להגנת הסביבה – בדומה ליחידה הארצית להגנת הסביבה הימית, שתאתר מזהמים, תעמיד אותם לדין או תטיל עליהם קנסות.
- להטיל היטל על מזרמי ביוב וקולחים לנחלים - בדומה להיטל ההזרמה לים.
- להעלות את איכות כל הקולחים המיוצרים במכונים לטיפול בשפכים – לעשות בהם שימוש חקלאי ולמנוע את הזרמתם לנחלים.
- לתכנן תוכניות לשיקום נחלים וליישם אותן – באמצעות תקציב ממשלתי ייעודי.
- לאכוף את תקנות הרפורמה במדגה - לטיפול בפלט בריכות הדגים.
- לקדם רפורמה בבתי הבד - שתמנע הזרמת עקר למכונים לטיהור שפכים וכתוצאה מכך להזרמת ביוב לנחלים.
- נחלים חוצי גבולות – להשלים הקמת מכונים לטיפול בשפכים בתחום הקו הירוק ויהודה ושומרון, ובראשם מכון טיהור שפכים (מט"ש) יד חנה שמזרים את שפכי טול כרם ושכם לנחל אלכסנדר ולים התיכון.
- לחבר את כל מחנות צה"ל בתחום הקו הירוק וביהודה ושומרון למערכות לטיפול בשפכים, ולמנוע בכך את זליגת השפכים לנחלים ולמי התהום.
- נחלי הצפון - להרחיק את עדרי הבקר מהנחלים באמצעות הקמת שקתות שימנעו מהעדרים להגיע למים.

**צמצום
פלסטיק
חד פעמי
וטיפול
מיטבי
בפסולת**

ישראל מפגרת בתחום הטיפול בפסולת - התוצאה היא הטמנה של למעלה מ-80% מהפסולת ושריפות המזהמות את האוויר. המשרד להגנת הסביבה אמנם פועל לעידוד חדשנות בתחום אך אינו פועל ליישום הטכנולוגיות.

שינויי מדיניות שחייבים לקדם:

יישום תוכנית לטיפול בפסולת שעקרוניתה: צמצום הצריכה של מוצרים חד פעמיים ואריזות, עידוד שמוש חוזר, תמיכה במערכות הפרדה במקור תוך גיוון שיטות הטיפול לכל סוגי הפסולת.

ועכשיו בהרחבה:

- הרחבת חוק השקיות - שיאסור חלוקה בחינם בכל בתי העסק (שינוי חקיקה).
- חוק הפיקדון - שיפור נגישות הציבור להשבת בקבוקים וגביית הפיקדון.
- חקיקה ראשית - לטיפול במפגעי פסולת, כגון חוק אחריות יצרן מורחבת.
- חקיקת חוק לאומי - האוסר הכנסת פלסטיק חד פעמי לחופי הרחצה, שמורות טבע וגנים לאומיים. הכללת החוק בחוק העונשין ותקצוב פקחים ליישום.
- המנעות מהטמנה, פסולת וסגירת אתרים פירטיים - צריכים להיות האחרונים במדרג הטיפול בפסולת.
- חינוך והסברה - תמיכה ממשלתית (מתקציב קרן הניקיון) ויצירת תשתיות קהילתיות ועירוניות להפרדה במקור (נייר, זכוכית, אורגני ואריזות) במתקני מיון, במפעלי מחזור ובמתקני קומפוסטציה.
- עידוד מיחזור באמצעות תחרותיות ומתן ערכים כלכליים.
- יצירת רגולציה המבטיחה מיחזור העומד בתקנים אכיפה תקנים למניעת הטעיית הציבור ו"גרין ווש".
- אימוץ מודל (Pay As You Throw) PAYT - גביית תשלום עבור השלכת פסולת בהתאם לנפחה או משקלה - בדומה לחשמל ומים.
- מתקני השבת אנרגייה (שריפת פסולת) - אך ורק כפתרון עבור פסולת שאי אפשר למחזרה. גיבוש תקנים לניצול מיטבי של הגז במטרה למנוע זיהום אוויר. ההקמה והניהול בשיתוף חברות בינלאומיות בשקיפות מלאה משלב התכנון, ההקמה וההפעלה.
- הגדלת תקציב קרן הניקיון: לטיפול מערכתי בפסולת בחופים, בנחלים ובשטחים הפתוחים.

למען החיים, הים, החופים,
הנחלים, המים ובריאות הציבור
ביחד נקדם את האג'נדה הכחולה – ירוקה.
ביחד יהיה כאן צלול!

לתמיכה בפעילות

ליצירת קשר

zalul.org.il

צלול

להגנת הים, האדם והסביבה